

Jubileusz 90-lecia urodzin Profesora *Andrzeja Jarominiaka*

• W sierpniu 2020 r. minęła 90. rocznica urodzin Profesora *Andrzeja Jarominiaka* – wybitnego specjalisty i twórcy wielu innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie mostownictwa, wykonawcy obiektów mostowych, pracownika naukowo-dydaktycznego w kierowanej przez prof. *Zbigniewa Wasiutyńskiego* II Katedrze Mostów Politechniki Warszawskiej, dyrektora Centralnego Ośrodka Badań i Rozwoju Techniki Drogowej w Warszawie, przemianowanego – staraniem Profesora – na Instytut Badawczy Dróg i Mostów, twórcy i kierownika Katedry Mostów na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Rzeszowskiej, dziekana tego Wydziału, wybitnego uczonego, wychowawcy młodzieży i kadr naukowych, członka honorowego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji oraz Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej.

Niżej przedstawiamy informacje o pracy zawodowej i naukowej Jubilata. Zamieszczamy również tekst przygotowany przez bliskich współpracowników Profesora w Instytucie Badawczym Dróg i Mostów, a także informacje o współpracy Profesora z redakcją czasopisma „Inżynieria i Budownictwo”, rozpoczętej w 1957 roku.

Z okazji Jubileuszu listy gratulacyjne pod adresem Profesora przekazali: Rektor Politechniki Rzeszowskiej prof. dr hab. inż. *Tadeusz Markowski*, kończący swoją kadencję, i prof. dr hab. inż. *Piotr Koszelnik*, który rozpoczyna kadencję Rektora, a także władze Wydziału Budownictwa, Inżynierii Środowiska i Architektury z Dziekanem prof. dr hab. inż. *Markiem Gosztyłą*, pracownikami i studentami Wydziału.

W odpowiedzi na list przesłany przez Wydział Jubilat napisał m.in.: *Serdecznie dziękuję Władzom i Społeczności naszego Wydziału za pięknie wyrażoną listem pamięć o moim jubileuszu 90-lecia i efektach mojej pracy w Politechnice Rzeszowskiej. [...] Jubileusz wywołuje wspomnienia i refleksje. Nie do przecenienia jest wsparcie, jakiego udzielała mi niezawodna Pani dr inż. Ewa Michalak. Wśród wielu przyjaznych mi ludzi, z którymi współpracowałem, z wielką sympatią wspominam swojego przyjaciela prof. Zbyszko Stojka, prof. Stanisława Kusia i profesorów młodszych generacji. Podziwiam za determinację w rozwoju naukowym Panią prof. Izabelę Skrzypczak, absolwentkę „mostów”, oraz moich wychowanków, profesorów Tomasza Siwowskiego i Krzysztofa Trojnarę. Często myślę o absolwentach specjalności „mosty”. Charakterystyczną opinią podzielił się ze mną, zmarły w marcu bieżącego roku, mgr inż. Zygmunt Pater, prezes przedsiębiorstwa „Mosty Łódź” – jednego z największych w Polsce. Powiedział mi, że najchętniej zatrudnia inżynierów z dyplomem Politechniki Rzeszowskiej, bo łączą odpowiednie przygotowanie profesjonalne z pasją uprawiania zawodu mostowca.*

Składam Władzom i Pracownikom Wydziału Budownictwa, Inżynierii Środowiska i Architektury płynące z serca życzenia, abyście Państwo wyróżniali się osiągnięciami naukowymi, dydaktycznymi i logistycznymi. Życzę satysfakcji z zaszczytnej roli kształcenia inteligencji technicznej polskiego budownictwa. Młodzieży studiującej na Wydziale

życzę, aby doceniała posiadaną, niepowtarzalną możliwość przygotowania się do rzetelnego i twórczego spełnienia się w życiu, jaką dają studia techniczne. Życzę Społeczności naszego Wydziału, aby panowała na nim atmosfera zgody i tolerancji.

• **Biogram Profesora.** *Andrzej Jarominiak* urodził się 14 sierpnia 1930 r. w Koninie. W okresie okupacji niemieckiej był uczniem na tajnych kompletach gimnazjalnych (w Biłgoraju i Żelechowie, 1943–1944). Maturę uzyskał w Gimnazjum i Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Koninie (1947). Jest absolwentem Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu (1952) i Politechniki Warszawskiej (1954). Uzyskał dyplom magistra inżyniera budownictwa lądowego. Pracował jako wykonawca mostów w Oddziale Robót Kesonowych i Montażowych Państwowego Przedsiębiorstwa Robót Komunikacyjnych Nr 1 i w Przedsiębiorstwie Robót Kolejowych Nr 15 w Warszawie. Był zatrudniony (1952–1957) jako technik budowy (Konin: odbudowa stalowego, kratownicowego mostu drogowego przez kanał ulgi Warty), kierownik grupy robót (Ryki: budowa stalowych blachownicowych mostów drogowych przez Wieprz w Kośminie i Woli Skromowskiej), główny inżynier odcinka budowlanego (Szczecin: odbudowa oraz budowa mostów kolejowych, drogowych i miejskich przez Odrę), kesoniarz. W latach 1957–1961 był starszym asystentem prof. *Zbigniewa Wasiutyńskiego* w II Katedrze Mostów Politechniki Warszawskiej. Później (w latach 1961–1982) był kierownikiem Zakładu Fundamentowania Mostów, dyrektorem Centralnego Ośrodka Badań i Rozwoju Techniki Drogowej, następnie – po doprowadzeniu do przemianowania COBiRTD na instytut – dyrektorem Instytutu Badawczego Dróg i Mostów Ministerstwa Komunikacji w Warszawie. Po rezygnacji ze stanowiska dyrektora IBDiM został wybrany na przewodniczącego Samorządu Pracowniczego Instytutu (1982).

Pracę w Politechnice Rzeszowskiej Jubilat podjął w roku 1982 r. Został twórcą i kierownikiem Katedry Mostów. Był dziekanem Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, profesorem zwyczajnym Politechniki Rzeszowskiej. Za jego kadencji Wydział uzyskał prawo doktorowania. Profesor jako pierwszy w Polsce wprowadził do programu politechnicznych studiów dziennych przedmiot „utrzymanie mostów” i opracował na ten temat pierwszy skrypt dla studentów. Był promotorem dwóch zakończonych pozytywnie przewodów doktorskich. Stworzona przez Profesora szkoła naukowa mostownictwa stała się znana nie tylko na Podkarpaciu, w Polsce, ale również za granicą. Jubilat prowadził też wykłady o podporach mostów w Politechnikach Krakowskiej, Wrocławskiej i Warszawskiej. W latach 1976–1987 był członkiem Prezydium Rady Techniczno-Ekonomicznej przy Ministrze Komunikacji.

Jubilat zaprojektował innowacyjne rozwiązania fundamentów mostów, m.in. przez Wisłę, Odrę i Dziwnę. Jest autorem pierwszego zastosowania w Polsce kesonów spławianych, fundamentów z wielkośrednicowych pali wierconych i komór iniekcyjnych zwiększających ich nośność, skrzyń pływających do wykonania zwieńczeń

tych pali w rzekach, fundamentów szczelinowych oraz przyczółków quasi-skrzyniowych. Opracował innowacyjne metody budowy obiektów mostowych na czynnych liniach kolejowych. Był inicjatorem i współtwórcą opracowań dotyczących maszyn do budowy fundamentów głębokich przez ZREMB. Jest autorem 37 opatentowanych rozwiązań z zakresu budowy mostów, około 300 artykułów opublikowanych w czasopiśmie technicznych i w materiałach konferencji naukowych i technicznych oraz 12 skryptów i książek, w tym pierwszych w naszym kraju skryptów na temat przeglądu mostów i mostów podwieszonych oraz wydanej 3-krotnie książki „Lekkie konstrukcje oporowe”, nagrodzonej przez Ministra Szkolnictwa Wyższego (2000), autorem koncepcji konstrukcyjnej pomnika *Ernesta Malinowskiego* w Peru (1998), członkiem IABSE i Deep Foundations Institute. Był instruktorem ZHP, porucznikiem rezerwy w korpusie osobowym oficerów lotnictwa (1966).

Profesor jest laureatem nagrody państwowej zespołowej II stopnia (kierownik zespołu, 1970) i indywidualnej nagrody I stopnia miasta Rzeszowa w dziedzinie nauki i techniki (1999). Został uhonorowany m.in. Medalem Zasłużony dla Politechniki Rzeszowskiej (1991), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1996) i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2001), godnościami członka honorowego Związku Mostowców RP (2000) oraz Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji RP (2002).

• **Od współpracowników Profesora w IBDiM: mgr. inż. Krzysztofa Grzegorzewicza i dr. inż. Bolesława Kosińskiego.** Jeszcze jako studenci przygotowujący w 1960 r. prace dyplomowe spotkaliśmy w Katedrze Budowy Mostów Betonowych Politechniki Warszawskiej, kierowanej przez prof. *Zbigniewa Wasutyńskiego*, młodego asystenta *Andrzeja Jarominiaka*. Nie przypadkiem, kiedy przeniósł się w 1961 r. do COBiRTD, gdzie rozpoczął tworzenie zaplecza naukowo-technicznego rozwoju fundamentowania w mostownictwie, szczególnie pali wielkośrednicowych, znaleźliśmy życzliwe przyjęcie i pracę, której poświęciliśmy ponad pięćdziesiąt lat życia zawodowego.

Pierwsze lata naszej współpracy były poświęcone stworzeniu warunków do wyeliminowania kesonów z mostownictwa i zastąpieniu ich palami wielkośrednicowymi. Opracowano podstawy do ich projektowania i budowy, doprowadzając do uruchomienia w kraju wytwarzania niezbędnego sprzętu i wyposażenia. Umożliwiło to stosowanie pali wielkośrednicowych w mostach i innych obiektach budownictwa. Prace te, prowadzone w różnych jednostkach administracji i gospodarczych, a także wdrażanie w przedsiębiorstwach budowlanych technologii i jej popularyzacja, zostały wyróżnione Nagrodą Państwową przyznaną w 1970 r. interdyscyplinarnemu zespołowi twórców kierowanemu przez *Andrzeja Jarominiaka*. Kolejne pola działań to budowa konstrukcji fundamentowych i podziemnych z wykorzystaniem technologii ścian szczelinowych oraz techniki kotwienia w gruncie.

Andrzej Jarominiak najpierw jako kierownik pracowni fundamentowania, potem jako dyrektor przemianowanego z COBiRTD Instytutu Badawczego Dróg i Mostów, a w końcu jako Kolega w Zakładzie Fundamentowania był pełnym energii i twórczych pomysłów inspiratorem podejmowanych wyzwań. Nasza współpraca zakończyła się, kiedy postanowił powrócić do przerwanej w roku 1961 pracy nauczyciela akademickiego, angażując się w Politechnice Rzeszowskiej, w której stworzył nową

specjalność poświęconą utrzymaniu mostów. Wykształconych przez Niego inżynierów spotykamy w różnych rejonach Polski.

Mieliśmy to szczęście, że naszym Mentorem był Człowiek wyjątkowy, niezwykle twórczy, wytrwały i skuteczny w działaniach. Lata pracy pod Jego kierunkiem ukształtowały nasze życie zawodowe.

• **O współpracy Profesora z redakcją.** Profesor *Andrzej Jarominiak* jest autorem „Inżynierii i Budownictwa” od 63 lat. Jego pierwszy artykuł został opublikowany w zeszycie nr 12/1957. Praca dotyczyła kesonów żelbetonowych prefabrykowanych w suchym doku podczas odbudowy mostów kolejowych przez Odrę Zachodnią i Parnicę w Szczecinie. W zeszycie nr 7–8/2018 Jubilat w tekście pt. „Refleksje z okazji jubileuszu 80-lecia miesięcznika Inżynieria i Budownictwo” wspomniął o tej publikacji słowami: *Niezapomniane wrażenie pozostawił w mojej pamięci otrzymany w grudniu 1957 r. zeszyt „Inżynierii i Budownictwa” zawierający publikację mojego pierwszego w życiu artykułu „Odbudowa podpór mostu kolejowego przez Odrę Zachodnią i Parnicę w Szczecinie”. Na okładce zeszytu zobaczyłem wykonaną przeze mnie fotografię żelbetonowego kesonu, prefabrykowanego w suchym doku, zbudowanym na potrzeby odbudowy mostu. Wydrukowanie tego artykułu zachęciło mnie do innowacyjnych rozwiązań problemów inżynierskich, których oryginalność i przydatność kwalifikowała je do publikacji. Opracowanie redakcyjne artykułu zmotywowało mnie do pisania rzeczowego, zrozumiałego, krótkimi zdaniami, z unikaniem zbędnych informacji. Szlifowanie takiego stylu i dbałość o poziom merytoryczny powodowały ingerencje redakcji „Inżynierii i Budownictwa” w późniejsze moje artykuły.*

W swych refleksjach na Jubileusz 80-lecia czasopisma Profesor nadmieniał też: *Na podstawie swojego doświadczenia mogę z wdzięcznością stwierdzić, że redakcja „Inżynierii i Budownictwa” przychylnie traktuje osobę składającą artykuł. Jest to szczególnie ważne dla początkujących autorów – zwłaszcza że ludzie techniki nieczęsto cechuje umiejętność właściwego przygotowania publikacji. A to powoduje, że opracowania redakcyjne ich artykułów wymagają zwiększonego wysiłku redaktorów. Stosunek do autorów świadczy, że redakcja traktuje swoją działalność jako misję społeczną. Wskazuje na to także dobór publikowanych materiałów informacyjnych.*

W kolejnych latach redakcja miała możliwość zamieszczenia na łamach czasopisma wielu artykułów Profesora, w których zostały przedstawione liczne nowatorskie rozwiązania inżynierskie, w tym zastosowane po raz pierwszy w Polsce. Wśród artykułów z tego zakresu są dotyczące wielkośrednicowych pali wierconych w podporach mostu przez Bzurę w Kozłowie Biskupim koło Sochaczewa (nr 5/1961), zwiększania i kontroli nośności wielkośrednicowych pali metodą iniekcji pod ich stopy, formowania zwieńczeń grup pali fundamentów podpór mostów w głębokiej wodzie z użyciem stalowej pływającej skrzyni, ścian i słupów szczelinowych jako fundamentów obiektów mostowych (nr 2/1975), lekkich konstrukcji oporowych quasi-skrzyniowych i kaszy z betonowych podkładów kolejowych, maszyn do budowy fundamentów głębokich (nr 10/1967), zagrożenia przepraw mostowych przez podmycia (nr 3/1999 i 10/2020) i inne. Wiele opublikowanych prac dotyczyło wybitnych rozwiązań światowej inżynierii budowlanej (np. nr 2/1965, 11–12/1967, 8–9/1975, 10, 11 i 12/2019). Prace i rozwiązania opracowane przez

Profesora odegrały ważną rolę we wdrożeniu, rozwoju i doskonaleniu rozwiązań fundamentów obiektów inżynierskich w Polsce.

Za współpracę z redakcją Profesor został uhonorowany m.in.:

– wyróżnieniem honorowym specjalnym za aktywną współpracę z redakcją „Inżynierii i Budownictwa” w roku 2004;

– nagrodami Kolegium Redakcyjnego czasopisma za artykuły opublikowane w roku 1996 i 2013;

– nagrodą Rady Programowej Czasopism i Wydawnictw PZITB za artykuły wyróżniające się ujęciem tematyki i jej przydatnością praktyczną opublikowane w roku 2019; nagroda została przyznana za artykuły: „Zagrożenia cięgien sprężających w mostach kablobetonowych”, „Niszczące metody kontroli stanu kabli mostów kablobetonowych i podwieszonych”, „Zagrożenia mostów kablobetonowych powodowane wadliwym iniektem”.

Po przekazaniu dyplomu potwierdzającego przyznanie nagrody w roku 2019 Profesor przesłał do redakcji list, w którym napisał m.in.: *Składam serdeczne podziękowania dla Rady Programowej Czasopism i Wydawnictw PZITB oraz Kolegium Redakcyjnego „Inżynierii i Budownictwa” za nagrodę honorową, wyróżniającą moje artykuły opublikowane w „Inżynierii i Budownictwie” w 2019 r.*

Konkurs autorski wyróżniający publikacje z zakresu inżynierii budowlanej przez najwybitniejszych krajowych znawców tej dziedziny ma w moim przeświadczeniu ogromne znaczenie z kilku powodów:

– umożliwi autorom publikacji konfrontację samooceny poziomu merytorycznego i użyteczności ich artykułów, z opiniami specjalistów w zakresie budownictwa;

– stanowi potwierdzenie wartości publikacji, a to zachęca do kontynuacji dzielenia się wiedzą i doświadczeniem z czytelnikami „Inżynierii i Budownictwa” oraz

– kryteria przyznawania wyróżnień akcentują, że ważne dla poziomu i rozwoju krajowej inżynierii budowlanej są tematy dotyczące praktyki badań, projektowania, wykonawstwa i utrzymania obiektów budowlanych.

Z okazji Jubileuszu Kolegium Redakcyjne „Inżynierii i Budownictwa” składa Profesorowi *Andrzejowi Jarominia-kowi* – autorowi 80 artykułów, licznych recenzji książek, wypowiedzi w dyskusji oraz innych informacji opublikowanych na łamach czasopisma – serdeczne podziękowania. Życzymy dobrego zdrowia i wszelkiego dobra. Panie Profesorze – jesteśmy Pana dłużnikami, a także tymi, którzy w czasie studiów i w latach późniejszych korzystali i korzystają z Pana wiedzy i doświadczenia. Jest Pan wielkim autorytetem środowiska naukowego, zawodowego i społecznego.